

KVALITATĪVA IZGLĪTĪBA

KOMPETENTS PEDAGOGS 21. GADSIMTĀ

KVALITATĪVAS PEDAGOĢIJAS PRINCIPI

KOMPETENTS PEDAGOGS 21. GADSIMTĀ

KVALITATĪVAS PEDAGOĢIJAS PRINCIPI

Materiāls izstrādāts Starptautiskajā asociācijā „Soli pa solim”

INTERNATIONAL
STEP by STEP
ASSOCIATION

Starptautiskā asociācija „Soli pa solim” (International Step by Step Association – ISSA) ir inovatīvs agrīnās bērniņas posma profesionāļu un organizāciju sadarbības tīkls, kas darbojas galvenokārt Centrālajā un Austrumeiropā un Vidusāzijā, un kura darbības mērķis ir nodrošināt visiem bērniem pieeju kvalitatīvai agrīnās bērniņas (0-10) izglītībai.

Biedrība „Izglītības iniciatīvu centrs” ir šī starptautiskā sadarbības tīkla pārstāvji Latvijā.

© International Step by Step Association, 2011. All rights reserved.

© Izglītības iniciatīvu centrs, 2013. Tulkojums latviešu valodā © Aija Tūna.

Jau uzsākot Sorosa fonda – Latvija projektu „Soli pa solim”, pārliecinājāmies, ka, īstenojot bērncentrētas pedagoģijas pieeju, būtiski pieaug skolotāja loma, radot nepieciešamību pēc augstākas profesionālās meistarības un personības kvalitātes. Pedagoga galvenais uzdevums nav izstāstīt to, ko zina pats, bet organizēt darbu tā, lai katrs bērns ir pilnvērtīgs un aktīvs izziņas un mācīšanās daļībnieks, lai katra ģimene jūtas piederīga, lai kopiena un visa pasaule tiek izmantota kā resurss mācībām un attīstībai. Pedagojiem jābūt labi izglītotiem un radošiem profesionāliem, kas regulāri pārdomā savu darbību un pielāgo to bērnu vajadzībām, uzņemas atbildību par saviem lēmumiem, stiprina piederības un kopienas sajūtu un veicina sociālo saskaņu un solidaritāti.

Lai tuvinātu izglītības jomas praktiku, politikas veidotāju un īstenotāju un plašākas sabiedrības izpratni par to, ko 21. gadsimtā nozīmē kvalitatīvs mācību process un kāda tajā ir tieši pedagoga praktiķa loma, starptautiska ekspertu grupa izstrādājusi „Kvalitatīvas pedagoģijas principus”, kas balstīti uz zinātnes atklājumiem un daudzu gadu gaitā uzkrāto pieredzi. Ipašu uzmanību pievēršot pedagojiem, kuri strādā ar pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem un sadarbojas ar viņu ģimenēm, principi un uz to pamata izstrādātais resursu komplekts piedāvā bagātu materiālu pašvērtējuma veikšanai, profesionālām diskusijām, pedagogu sagatavošanas un profesionālās pilnveides programmām un izvērtējuma instrumentu izstrādei visos izglītības posmos.

Ceram, ka šie principi palīdzēs pedagojiem, kuri ikdienā ir kopā ar bērniem un jauniešiem, spēcīgi ieteikmējot viņu fizisko, intelektuālo, sociālo un emocionālo izaugsmi, jo tieši viņu prātos, rokās un sirdīs ir tās atslēgas, kas spēj atvērt ikvienā bērnā esošo potenciālu kļūt par drošu, veiksmīgu un laimīgu sabiedrības locekli.

Aija Tūna,

„Kvalitatīvas pedagoģijas principu” izstrādes starptautiskās darba grupas vadītāja
un līdzautore, izglītības projektu vadītāja

„Izglītības iniciatīvu centrs” (IIC) tika izveidots 2001. gadā, lai turpinātu Sorosa fonda – Latvija projektā „Soli pa solim” uzsākto darbu un veicinātu plašākas pārmaiņas sabiedrības apziņā par izglītības lomu humānas, taisnīgas sabiedrības veidošanā. Kopš tā laika projektā „Soli pa solim” aktualizētās pamatvērtības tiek saglabātas un akcentētas visās centra darbībās: skolotāju tālākizglītībā, iekļaujošas, multikultūrālas pieejas attīstīšanā, vecāku izglītošanā un citās jomās.

Lai apvienotu spēkus ar citu valstu pētniekiem un praktiķiem kvalitatīvas, bērncentrētas izglītības veicināšanai, „Izglītības iniciatīvu centrs” ir arī starptautiskās asociācijas International Step by Step Association (ISSA) biedrs.

„Izglītības iniciatīvu centram” ir tiesības izplatīt un iedzīvināt ISSA izstrādātos „Kvalitatīvas pedagoģijas principus” izglītības politikā un praksē, sadarbojoties ar Latvijas valsts, pašvaldību un sabiedriskajām organizācijām.

Dr.paed. **Daiga Zake**,
„Izglītības iniciatīvu centra” direktore

1. Mijdarbība

Mijdarbībai starp bērniem un pieaugušajiem, kā arī bērniem savā starpā ir nepārvērtējama nozīme atbalsta sniegšanā bērnu fiziskajai, sociālajai, emocionālajai un kognitīvajai attīstībai. Mijdarbība būtiski ietekmē arī bērnu mācīšanās procesu, mudinot viņus veidot un dalīties zināšanās, pieredzē, sajūtās un uzskatos. Tieši mijdarbības rezultātā bērni attīsta personīgā „es” izjūtu, piederības sajūtu noteiktais kopienai un izpratni par apkārtējo pasauli.

Pedagoga uzdevums ir radīt bērniem iespējas iesaistīties mijdarbībā un piedalīties procesos, kas veido viņu zināšanas un izpratni, kā arī saudzīgā un rūpju pilnā veidā atbalstīt bērnu mācīšanos un attīstību, modelējot cieņas pilnu un atbalstošu mijdarbību starp tiem pieaugušajiem, kuri ietekmē bērnu dzīvi.

Ja mijdarbība balstās uz jēgpilnu un cieņas pilnu visu procesa dalībnieku sadarbību, kurā ikviens ir sadzīrdēts un pamanīts, tiek sekmēta bērnu attīstība, lai viņi kļūtu par pašpaļāvīgiem un drošiem mācīšanās procesa dalībniekiem un aktīviem, empātiskiem sabiedrības locekļiem.

PRINCIPI UN KVALITĀTES INDIKATORI

1.1. Pedagoga mijdarbība ar bērniem ir draudzīga un cieņas pilna, kas tādējādi sekmē ikviena bērna pašuztveres/ identitātes attīstību un mācīšanos.

1. Pedagoga mijdarbība ar bērniem ir sirsnīga un ieinteresēta, tā pauž atzinību un prieku par bērniem.
2. Pedagoga mijdarbība ar bērniem un gaidas attiecībā uz bērnu sniegumu atbilst viņu attīstības un mācīšanās procesam.
3. Dienas gaitā pedagogs bieži iesaistās mijdarbībā ar atsevišķiem bērniem, akcentē viņu stiprās puses un sasniegumus un veicina tālāku mācīšanos un attīstību.
4. Pedagogs mijdarbības procesā reāgē uz katru bērnu emocionālās, sociālās, fiziskās un kognitīvās attīstības stadiju un vajadzībām.
5. Pedagogs rada bērniem iespējas veikt izvēles un īstenot šo lēmumu sekas, ar ko pārējie rēķinās un respektē.
6. Pedagoga mijdarbība ar bērniem attīsta bērnu iniciatīvu, autonomiju, pašapmierinātību un līdera prasmes.

1.2. Pedagoga mijdarbība veicina tādas mācīšanās kopienas veidošanos, kurā katrs bērns jūtas piederīgs un sanem atbalstu sava potenciāla attīšanai.

1. Pedagogs veicina bērnu/vienaudžu mijdarbību, lai sekmētu viņu sociālo attīstību, kopīgas izpratnes veidošanos, savstarpēju atbalstu un kopienas izjūtu, lai tādējādi palīdzētu bērniem sasniegt mācīšanās un attīstības mērķus.
2. Pedagogs piedāvā aktivitātes, kas palīdz bērniem gūt izpratni par atšķirīgām izjūtām, at pazīst šīs izjūtas sevī un savos vienaudžos un izpaušt/darīt tās zināmas citiem.
3. Pedagogs veicina demokrātijas vērtības, mudinot bērnus pieņemamā veidā paust savu viedokli un piedalīties lēmumu pieņemšanā.
4. Pedagogs visas dienas gaitā ar daudzveidīgām darbībām veicina un atbalsta bērnu valodas un saziņas prasmju attīstību.

1.3. Pedagogs iesaistās mērķtiecīgā, daudzpusīgā mijdarbībā ar citiem pieaugušajiem, lai sekmētu bērnu attīstību un mācīšanos.

1. Pedagogs iesaistās cieņas pilnā sociālā mijdarbībā ar ģimenēm, citiem darbiniekiem un apkārtējās sabiedrības/kopienas cilvēkiem, līdz ar to rādot paraugu un sekmējot šādas attiecības arī starp citiem.
2. Pedagogs sadarbojas ar citiem profesionāļiem izglītības iestādē un apkārtējā sabiedrībā, lai sekmētu bērnu attīstību un mācīšanos.

2. Gimene un vietējā kopiena/ apkārtējā sabiedrība

Sekmīgam bērna attīstības un mācīšanās procesam ir nepieciešamas stipras partnerattiecības starp pedagoģiem, ģimenēm un pārējiem vietējās kopienu locekļiem. Atzīstot mājas/ģimenes mācīšanās vides kā pirmās sociālās un izglītojošās pieredzes sniegšanas vietas lielo nozīmi bērna attīstībā, pedagoģam jāveido saiknes starp izglītības iestādi, ģimeni un kopienu un jāveicina nepārtraukta divvirszienu saziņa un saskarsme.

Lai atbalstītu bērnu mācīšanos un attīstību, jāņem vērā, ka pastāv atšķirīga sastāva ģimenes un kopienas, ir dažādi dzīves stili un citi raksturojošie lielumi ģimenēm un kopienām, no kurām nāk bērni. Pedagoģa iejūtība un atsaucība pret ģimenēm izpaužas caur to, ka pedagogs atzinīgi novērtē ikvienu veidu, kā ģimenes spēj sniegt ieguldījumu savu bērnu mācīšanās, klasses/grupas un visas izglītības iestādes dzīves atbalstam.

Veicinot efektīvu komunikāciju un mijiedarbību starp ģimenēm, visu izglītības iestādi un vietējo kopienu, pedagogs atbalsta daudzveidīgu kopīgu interešu atzīšanu un atbildību par bērnu izglītību un nākotni, kā arī veicina sociālo saliedētību un iekļaušanu plašākā izpratnē.

PRINCIPI UN KVALITĀTES INDIKATORI

2.1. Pedagogs veicina partnerattiecības ar ģimenēm un rada ģimenēm un vietējās kopienu locekļiem daudzveidīgas iespējas iesaistīties un sekmēt bērnu attīstību un mācīšanos.

1. Pedagogs aicina ģimenes locekļus nākt uz klasī/grupu, priečājas par viņu ierašanos un atrod veidus, kā ikvienna ģimene var iesaistīties mācīšanās procesā un mācīšanās kopienas dzīvē.
2. Pedagogs iesaista ģimenes locekļus kopīgā lēmumu pieņemšanā par bērnu mācīšanos, attīstību un klasses/grupas sociālo dzīvi.
3. Pedagogs iesaista ģimenes locekļus tādu lēmumu pieņemšanā, kas attiecas uz bērnu mācīšanās vidi.

2.2. Pedagogs izmanto formālas un neformālas iespējas, lai sazinātos un dalītos informācijā ar bēru ģimenēm.

1. Pedagogs regulāri sazinās ar ģimenēm par bērniem, viņu mācīšanos un attīstību, mācību programmas prasībām un klasses/grupas notikumiem.
2. Pedagogs regulāri sazinās ar ģimenēm, lai iegūtu plašāku informāciju par bērniem un gūtu priekšstatu par viņu stiprajām pusēm, sasniegumiem, interesēm un vajadzībām.
3. Pedagogs rada iespējas, lai ģimenes var mācties cīta no citas un sniegt savstarpēju atbalstu.
4. Pedagogs saglabā konfidencialitāti attiecībā uz informāciju par bērniem un viņu ģimenēm.

2.3. Pedagogs izmanto vietējās kopienu resursus un ģimeņu kultūru, lai bagātinātu bērnu attīstību un mācīšanos.

1. Pedagogs kopā ar bērniem dodas uz apkaimes objektiem un aicina uz izglītības iestādi vietējās sabiedrības pārstāvju, lai paplašinātu bērnu mācīšanās un socializācijas iespējas.
2. Pedagogs palīdz ģimenēm iegūt informāciju, resursus un pakalpojumus, kas nepieciešami bērnu attīstības un mācīšanās uzlabošanai.
3. Pedagogs izmanto zināšanas par bērnu vietējo kopienu un ģimenēm kā neatņemamu mācību saturu un viņu mācīšanās pieredzes sastāvdaļu.
4. Pedagogs piedāvā bērnu vecākiem un citiem ģimenes locekļiem informāciju un ieteikumus, kā radīt stimulējošu mācīšanās un izziņas vidi mājās, kā arī palīdz spēcināt vecāku kompetences.

3. Iekļaušana, daudzveidība un demokrātijas vērtības

Neatņemama kvalitatīvas pedagoģijas sastāvdaļa ir ikviens bērna un ģimenes tiesību aizstāvēšana – aizstāvēt tiesības būt iekļautiem, cienītiem un novērtētiem, piedalīties, strādāt kopīgu mērķu sasniegšanai un īstenot savas spējas un potenciālu, īpašu uzmanību pievēršot visapdraudētākajiem bēniem un viņu ģimenēm. Būtiski, lai ikdienas prakse atspoguļotu principus, kas iekļauti ANO Konvencijā par bērna tiesībām un citos starptautiskajos un nacionālajos dokumentos.

Pedagogs darbojas kā piemērs un nodrošina, ka ar ikdienas pieredzes starpniecību bērni iemācās atzinīgi vērtēt daudzveidību un attīstīt līdzdalības prasmes. Pedagogs veicina daudzveidīgu vajadzību atzišanu, efektīvu sadarbību virzoties uz kopīgu mērķi un cieņu pret konkrēta bērna vai bēru grupas īpašajām interesēm un vajadzībām. Katrs bērns jāuztver kā aktīvs mācību procesa dalībnieks, kā individuāls un līdztiesīgs vietējās kopienas un plašākas sabiedrības dalībnieks.

PRINCIPI UN KVALITĀTES INDIKATORI

3.1. Pedagogs nodrošina vienādas iespējas mācīties un piedalīties ikvienam bērnam un ģimenei neatkarīgi no dzimuma, rases, etniskās izcelesmes, kultūras, dzimtās valodas, reliģiskās piederības, ģimenes sastāva, sociālā statusa, vecuma vai īpašajām vajadzībām.

1. Pedagogs apzinās savus uzskatus, attieksmes un pieredzi un to, kā tas viss ietekmē saziņu un sadarbību ar bēniem, ģimenēm un profesionālo darbību.
2. Pedagogs izturas pret ikvienu bērnu ar cieņu, pietāti un smalkjūtību un nodrošina vienlīdzīgas iespējas iesaistīties klases/grupas un visas iestādes dzīvē.
3. Pedagogs izturas pret ikvienu ģimeni ar cieņu, pietāti un smalkjūtību un atrod veidus, kā iesaistīt katru no tām viņu bērnu attīstības un izglītošanās procesā.
4. Pedagogs lieto valodu un izvēlas aktivitātes, kas nepieļauj dzimumu un citu stereotipu izpausmes.
5. Pedagogs veic vides un mācību aktivitāšu pielāgošanu, lai bērni ar atšķirīgām spējām, mācišanās vajadzībām un sociālo pieredzi var piedalīties lielākajā daļā aktivitāšu.

3.2. Pedagogs palīdz bēriem saprast, pienemt un cienīt daudzveidību.

1. Pedagogs cina daudzveidību, kas raksturīga bēniem, ģimenēm un vietējai kopienai, un izmanto to mācību procesa bagātināšanai.
2. Pedagogs izmanto iespējas, lai ciemīlpilnā veidā vērstu bērnu uzmanību uz ārpus izglītības iestādes esošo daudzveidību un apstiprinātu šādas daudzveidības pastāvēšanu.

3.3. Pedagogs attīsta bērnu izpratni par pilsoniskās sabiedrības vērtībām un prasmēm, kas nepieciešamas līdzdalībai.

1. Pedagogs spēcina bērnu spēju atzīt un cienīt pastāvošās viedokļu un izvēlu atšķirības un palīdz bēniem attīstīt prasmes, kas ļauj sabiedrībā pienēmtā veidā paust savus uzskatus.
2. Pedagogs palīdz bēriem izprast, kā stereotipi un aizspriedumi var ietekmēt viņu attieksmes un uzvedību.
3. Pedagogs rosina bērus izturēties citam pret citu taisnīgi, godprātīgi, smalkjūtīgi un ar cieņu un sagaidīt šādu attieksmi pret sevi no pārējiem.
4. Pedagogs iepazīstina bērus ar personīgās atbildības jēdzienu attieksmē pret apkārtējo vidi un sniedz iespējas bēriem parādīt attieksmi rīcībā.

4. Novērtēšana un plānošana

Kvalitatīva pedagoģija atzīst novērtēšanas un plānošanas būtisko lomu, palīdzot ikvienam bērnam gūt panākumus mācīšanās procesā. Pedagoģs apvieno saskapotā ietvarā vecumposmam un attīstības līmenim atbilstošas gaidas, nacionālās prasības, radošuma un atklāsmes brīvību un ikviemu bērnu un grupas/klases individuālās vajadzības. Novērtēšanas - plānošanas aplis sekmē katra bērnu attīstību un mācīšanos, jo tas balstās uz bērnu dabisko zinātkāri, iepriekšējām zināšanām un prasmēm, interesēm un pieredzi.

Nozīmīga loma ierādāma tam, lai process sekmētu pašvērtējuma attīstību un noturīgu mācīšanās prasmju un attieksmu veidošanos. Sistemātiski novērojot bērnus un izmantojot tam piemērotas stratēģijas, pedagoģs izveido ilgtermiņa un īstermiņa plānus, kas koncentrējas ap individuālu bērnu un grupu interesēm un vajadzībām un nodrošina vienlaikus gan atbalsta pasākumus, gan izaicinājumus tālāku sasniegumu gušanai.

Pedagoģs veido plānus, kas balstās uz to, ko bērni jau prot darīt, zina un saprot, un nosaka, kas nepieciešams, lai sniegtu atbalstu katra bērna pilna potenciāla attīstīšanai. Plānos iestrādāti daudzveidīgi mācīšanās stili un dažādu bērnu individuālās spējas; šie plāni nepieciešamības gadījumā tiek pārveidoti. Bērni, ģimenes un profesionāļi ir iesaistīti novērtēšanas un plānošanas ciklā. Process ir vienlaikus fokusēts, mērķtiecīgs un elastīgs, jo tiek nemnts vērā tas, cik sekmīgi norisinās mācību process, kādas tempa vai saturā izmaiņas nepieciešamas, gan arī tas, kas notiek bērnu, vietējās kopienas dzīvē un plāšākā pasaule. Tas viss palīdz noteikt, kur nepieciešami uzlabojumi un kādi tālākie darbības soļi nosakāmi.

PRINCIPI UN KVALITĀTES INDIKATORI

4.1. Pedagoģs regulāri un sistemātiski vēro katra bērna progresu, mācīšanās procesu un sasniegumus.

1. Pedagoģs pielieto sistemātisku novērošanu un citus daudzveidīgus un vecumposmam atbilstošus formatīvās vērtēšanas instrumentus, kas atspoguļo mācīšanās un attīstības procesu un rezultātus.
2. Pedagoģs novērtē, vai bērnu iesaistīšanās līmenis atbilst jēgpilnam mācīšanās un līdzdalības procesam un, ja nepieciešams, veic plānotajās aktivitātēs nepieciešamās izmaiņas.
3. Pedagoģs nodrošina, ka novērtēšanas procesā tiek nemtas vērā bērnu stiprās puses, sasniegumi, individuālās vajadzības un intereses un uz šo informāciju balstās tālākā darba plānošana.

4.2. Pedagoģs plāno mācīšanu un mācīšanos, balstoties uz informāciju par bērniem un nacionālajām prasībām.

1. Pedagoģs plāno aktivitātes, kas balstās uz bērnu attīstības līmeņiem un interesēm, lai bērni spētu apgūt atbilstošas kompetences.
2. Pedagoģs līdzsvaro plānotas aktivitātes un bērnu iniciētas darbības un izvēles, tai skaitā, atrod veidus, kā atbalstīt bērnu individuālos mācīšanās stilus un atšķirīgos tempus.
3. Pedagoģs izmanto visaptverošu pieejumu plānošanai, kas ļauj atrast līdzsvaru starp individuālo, mazo grupu un visas klases/grupas kopīgo mācīšanās pieredzi.
4. Pedagoģs plāno pietiekamu aktivitāšu daudzveidību, lai bērni būtu iesaistīti un nodarbināti un lai piedāvātu vījiem jaunus izaicinājumus.
5. Pedagoģa plāni un aktivitātes ir pietiekami elastīgas, lai varētu nemt vērā un iestrādāt mainīgos apstākļus un bērnu vajadzības un intereses.

4.3. Pedagoģs iesaista novērtēšanas un plānošanas procesā bērns, ģimenes un citus profesionāļus.

1. Pedagoģs palīdz bērniem, balstoties uz skaidriem un konsekventiem kritērijiem, kļūt par prasmēgiem pašvērtējuma veicējiem un pieņemt lēmumus attiecībā uz viņu pašu mācīšanos un uzvedību.
2. Pedagoģs sniedz atbalstu bērniem apgūt prasmes vērtēt citu uzvedību un darbu.
3. Pedagoģs un ģimenes locekļi dalās informācijā par bērnu progresu un interesēm un kopīgi izstrādā ilgtermiņa un īstermiņa individuālos mērķus.
4. Pedagoģs pēc vajadzības iesaista novērtēšanas un plānošanas procesā citus profesionāļus.

5. Mācīšanas stratēģijas un metodes

Kvalitatīvs pedagoģiskais process balstās uz atziņu, ka aprūpe, mācīšanās un audzināšana veido vienotu veselumu un ka katra bērna labsajūta un iesaistīšanās ir mācīšanās priekšnosacījumi. Atzīstot, ka mācīšanās notiek dažādos veidos un daudzveidīgās situācijās, pedagoģiskā procesa galvenais uzdevums ir augstu, bet sasniedzamu mērķu izvirzīšana katram bērnam un zinātkāres, pētniecības, kritiskās domāšanas un sadarbības sekmēšana, lai katrs bērns attīsta prasmes un attieksmes, kas nepieciešamas, lai mācītos visa mūža garumā.

Metodēm, kuras pedagoģi izmanto, lai sekmētu mācīšanos, jāatspoguļo demokrātijas vērtības; kognitīvā attīstība un akadēmiskie sasniegumi jāsaista ar sociālo attīstību. Izmantotajām metodēm un stratēģijām jāattīsta bērnu prasmes, kas nepieciešamas, lai klūtu par atbildības sabiedrības locekļiem, piemēram, empātiju, atsaucību un rūpes par citiem, atvērtību un cienību pret daudzveidību. Pedagoģiem jāsniedz bērniem iespējas veidot, izpaust un pamatojot savus uzskatus, kā arī veikt izvēles, pienemt pamatotus, zinošus lēmumus un panākt vienprātību (konsensu), kad tas nepieciešams. Pedagoģa atbildība ir pieņemt lēmumus un izvēlēties tādas mācību metodes, kas vislabākājā veidā atbalsta ikvienu bērnu iespēju gūt sekmes mācību procesā un sasniegst mērķus, kas noteikti nacionālajos dokumentos un izvirzīti kā personiskie attīstības mērķi.

PRINCIPI UN KVALITĀTES INDIKATORI

5.1. Pedagogs izmanto daudzveidīgas mācību metodes, kas aktīvi iesaista bērnus nacionālajās prasībās noteikto un mūžīglītības pamatus veidojošu zināšanu, prasmju un attieksmu apguvē.

1. Pedagogs izmanto daudzveidīgas aktīvās mācīšanās metodes, kas atbilstoši veseluma pieejai iesaista visas bērna attīstības jomas.
2. Pedagogs piedāvā aktivitātes, kas veicina pētniecību, eksperimentēšanu, neatkarīgu izzināšanu un radošumu.
3. Pedagogs izmanto metodes, kas sekmē augstākās domāšanas prasmes un problēmu risināšanu,
4. Pedagogs atzīst, novērtē un rada daudzveidīgas neformālās mācīšanās iespējas ārpus tiešajam mācību procesam noteiktā laika.
5. Pedagogs dara bēriņam zināmus mācīšanās mērķus un mudina bērnus pārdomāt savu mācīšanās procesu un sasniegto rezultātu.
6. Pedagogs iedrošīna bērnumu izmantot pieejamās, attīstības līmenim atbilstošās tehnoloģijas mācīšanās nolūkiem un attīstīt prasmes, kas nepieciešamas aktīvai līdzdalībai informācijas sabiedrībā.

5.2. Pedagogs izmanto mācību metodes, kas veicina bērnu emocionālo un sociālo attīstību.

1. Pedagogs piedāvā aktivitātes, kas veido bērnu individualitāti un identitāti.
2. Pedagogs izmanto metodes, kas veicina bērnu patstāvību un iniciatīvu.
3. Pedagogs izmanto metodes, kas veido bērnu pašregulāciju.
4. Pedagogs izmanto metodes, kas palīdz bēriņiem veidot pozitīvas attiecības un sadarboties ar citiem.
5. Pedagogs palīdz bēriņiem attīstīt konfliktu risināšanas prasmes.

5.3. Pedagogs veido aktivitātes, nemit vērā bērnu pieredzes un prasmes, lai atbalstītu un paplašinātu tālāku attīstību un mācīšanos.

1. Pedagogs saista jaunu jēdzienu un prasmju apgūšanu ar bērnu iepriekšējām zināšanām un pieredzi.
2. Pedagogs nodrošina bēriņiem pietiekamu atbalstu, atbilstoši viņu vajadzībām un progresam.
3. Pedagogs mudina bērnumu izvirzīt mērķus un gaidas attiecībā uz savu darbu un pārdomāt mācīšanās rezultātu.
4. Pedagogs integrē mācīšanās pieredzes tā, ka bērni var saskatīt saikni starp jēdzienu apgūšanu un ikdienas pieredzi un var pielietot jaunās zināšanas reālās ikdienas situācijās.

5.4. Pedagogs izmanto metodes, kas sekmē demokrātiskus procesus un norises.

1. Pedagogs ar piemēru demonstrē un pielieto procesus un norises, kas veicina bērnu jēgpilnu sadarbību un savstarpējo atbalstu.
2. Pedagogs izmanto metodes, kas veicina bērnu līdzdalību un izpratni par atbildību un tās sekām.
3. Pedagogs izmanto metodes, kas palīdz bēriņiem izprast robežas, noteikumus un ierobežojumus, un iemācīties cienīt citu tiesības demokrātiskā sabiedrībā.
4. Pedagogs piedāvā bēriņiem iespējas veikt izvēles gan attiecībā uz mācību procesu, gan citām situācijām un palīdz veidot izpratni par veiktās izvēles sekām.

6. Mācību vide

Mācīšanās vide lielā mērā ietekmē bērnu kognitīvo, sociālo, emocionālo un fizisko attīstību. Izveidojot fiziski un psiholoģiski drošu un stimulējošu vidi, kas piedāvā daudzveidīgus, vecumposmam atbilstošus materiālus, uzdevumus un situācijas, pedagogs caur pētniecisko darbību patstāvigi vai kopā ar grupu, rotāldarbību, daudzveidīgu resursu izmantošanu un mijdarbību ar citiem bērniem un pieaugušajiem sekmē bērnu mācīšanos.

Nodrošinot, ka ikviens bērns jūtas gaidīts, pedagogs dara bērniem zināmu, ka ikviens cilvēks ir cieņijams, ka ikviens bērns un katra ģimene ir nozīmīga klases/grupas kopienas daļa un ka ikvienam bērnam ir iespējas pilnvērtīgi izmantot kopīgo telpu un tajā esošos resursus, kā arī piedalīties to uzturēšanā. Piedāvājot bērniem drošu vidi un iestrādājot tajā īpašām mācīšanās vajadzībām nepieciešamos papildinājumus, pedagogs iedrošina bērnus sadarboties, iesaistīties daudzveidīgās aktivitātēs un uzņemties ar mācīšanos saistītus riskus. Arī izglītības iestādes teritorijā un vietējā kopienā esošie resursi uzskatāmi par vērtīgu komponentu bagātīgas mācīšanās vides nodrošināšanai.

PRINCIPI UN KVALITĀTES INDIKATORI

6.1. Pedagogs nodrošina mācību vidi, kas sekmē ikviena bērnu labsajūtu.

1. Pedagoģs rada vidi, kas nodrošina katru bērnu pieredžas sajūtu un labsajūtu.
2. Pedagoģs izrāda cieņu pret bērniem, interesējoties par viņu izjūtām, idejām un pieredzi.
3. Pedagoģs rada atmosfēru, kas sekmē bērnu pašizpaušmi.
4. Pedagoģs rada vidi, kas stimulē bērnus uzņemties pieņemamus riskus savas attīstības un mācīšanās tālākajai virzībai.
5. Pedagoģs sekmē pieķeršanās un individuālu attiecību veidošanos ar katru bērnu.

6.2. Pedagogs nodrošina aicinošu, drošu, veselīgu, stimulējošu un iekļaujošu fizisko vidi, kas sekmē bērnu pētniecisko darbību, mācīšanos un patstāvību.

1. Pedagoģs nodrošina, ka mācību vide ir fiziski droša un viegli pārraugāma.
2. Pedagoģs nodrošina, ka telpa bērniem šķiet aicinoša un ētra, un sekmē iesaistīšanos daudzveidīgās darbībās.
3. Pedagoģs organizē telpu loģiski noteiktās interešu jomās/zonās, kas sniedz atbalstu mācībām un attīstībai.
4. Pedagoģs izvieto telpā daudzveidīgus, bagātīgi pārstāvētus, pieejamus un vecumposmam atbilstošus materiālus, kas stimulē bērnu pētniecisko un rotāldarbību un mācīšanos.
5. Pedagoģs mudina bērnus piedalīties savas vides plānošanā, iekārtošanā un uzturēšanā.
6. Pedagoģs veic pārkārtojumus fiziskajā vidē, lai tā atbilstu individuālu bērnu un grupu vajadzībām.

6.3. Pedagogs nodrošina vidi, kas sekmē bērnu kopības sajūtas veidošanos un līdzdalību klauses/grupas kultūras veidošanā.

1. Pedagoģs dara skaidri zināmu un saprotamu, ko sagaida no bērniem attiecībā uz viņu uzvedību, un iespēju robežas iesaista bērnus noteikumu veidošanā.
2. Pedagoģs veido vidi, kas balstās uz demokrātiskām vērtībām un sekmē līdzdalību.
3. Pedagoģs konsekventi izmanto noteiktu darba kārtību un ritmu, lai sekmētu bērnu pašregulācijas un patstāvības veidošanos.
4. Pedagoģs virza bērnu uzvedību, balstoties uz zināšanām par katru bērnu personību un attīstības līmeni.

7. Profesionālā pilnveide

Kvalitatīvu pedagoģisko procesu spēj īstenot pedagogi, kuri ilgstoši iesaistās nepārtrauktā pedagoģiskās pilnveides un personības attīstības procesos, pārdomā un analizē savu darbību un sadarbojas ar citiem cilvēkiem, tādējādi modeļējot prieku un gandarijumu par mūžizglītību – mācīšanos visas dzīves laikā. Pedagoģa pienākums ir īstenot prasības, kas noteiktas nacionālajos dokumentos, balstoties uz pārliecību, ka ikviens bērns spēj sekmīgi mācīties. Vienlaikus jānodrošina vislabākais atbalsts katra bērna attīstībai un mācībām.

Pedagogs demonstrē un dalās ar citiem priekā par mācīšanos un prasmēs, kas to veicina, reaģējot uz ikdienas darbā un dzīvē sastopamajiem izaicinājumiem, pārmaiņām sabiedrībā, pieaugošo informācijas apjomu un jauno tehnoloģiju straujo attīstību. Aktīvi piedaloties, kritiski izvērtējot notiekos, un veidojot partnerattiecības ar citiem cilvēkiem, pedagogi uzlabo savu profesionālo meistarību, rada pozitīvu priekšstatu par savu profesiju un palielina iespējas ietekmēt procesus, lai kvalitatīva izglītība būtu pieejama visiem bērniem.

PRINCIPS UN KVALITĀTES INDIKATORI

7.1. Pedagogs nepārtraukti pilnveido savu kompetenci sasniegt un noturēt augstas kvalitātes sniegumu savā profesionālajā darbībā atbilstoši mainīgās mūsdienu pasaules prasībām.

1. Pedagogs atzīst mūžizglītības nozīmi, izmantojot daudzveidīgas personības un profesionālās attīstības iespējas.
2. Pedagogs pārdomā, analizē un meklē atgriezenisko saikni, lai novērtētu savas pedagoģiskās darbības kvalitāti un profesionālo pedagoģisko zināšanu līmeni, kā arī vajadzības gadījumā veic nepieciešamos uzlabojumus.
3. Pedagogs strādā sadarbojoties, lai paaugstinātu savas prakses un visas profesijas kopējo kvalitāti.
4. Pedagogs darbojas kā lēmumu pieņemējs, izmantojot zināšanas, prasmes un patstāvīgu kritisko domāšanu.
5. Pedagogs iesaistās sabiedriskajās un savas kopienas aktivitātēs, lai akcentētu kvalitatīvas izglītības nozīmi, nepieciešamību panākt kvalitatīvas izglītības pieejamību ikvienam bērnam un cieņu pret pedagoģa profesiju.

IZGLĪTĪBAS INICIATĪVU CENTRS (IIC)

Biedrība „Izglītības iniciatīvu centrs” (IIC) ir aktīva organizācija, kas darbojas visā Latvijas teritorijā un piedāvā plaša spektra izglītojošus pasākumus dažādām mērķauditorijām. Biedrības darbības mērķis ir veicināt Latvijas pilsoniskās sabiedrības stiprināšanu, veicinot izmaiņas sabiedrības apziņā par kvalitatīvas izglītības nozīmi taisnīgas sabiedrības veidošanā, rosinot bērnu un jauniešu līdzdalību sabiedrības attīstībā un sekmējot Latvijas iedzīvotāju mūžizglītību.

Izglītības iniciatīvu centrs:

- īsteno izglītības, pilsoniskas sabiedrības veidošanas un sabiedrības integrācijas projektus
- izstrādā un īsteno pedagogu tālākizglītības programmas
- organizē seminārus, konferences un citus pasākumus pedagoģiem, vecākiem, pašvaldību un NVO darbiniekiem, citiem interesentiem visos Latvijas reģionos
- veic pētījumus izglītības un integrācijas jomās
- sniedz ekspertu konsultācijas izglītības iestādēm, pašvaldībām, NVO un citām organizācijām un individuāliem izglītības kvalitātes un integrācijas jomās
- aicina uz sadarbību dažādos vietējos un starptautiskos projektos

IIC ir starptautiskās asociācijas „Soli pa solim” (*International Step by Step Association*) dalīborganizācija (30 pasaules valstis). IIC ir tiesības izplatīt un iedzīvināt /SSA izstrādātos „Kvalitatīvas pedagoģijas principus” izglītības politikā un praksē.

IIC ir reģistrēta IZM kā Izglītības iestāde.

IIC ir biedrību „Latvijas Pilsoniskā alianse” un „Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” dalīborganizācija.

IIC ir sabiedriskā labuma statuss.

Kontakti: t./f.: 65235635; e-pasts: info@iic.lv

Direktore: Daiga Zāke, e-pasts: daiga@iic.lv

Mājas lapa: www.iic.lv

„Kvalitatīvas pedagoģijas principi” ir profesionāļu tūklā izstrādāts politikas dokuments, kas raksturo kvalitatīvu pedagoģisko procesu.

Principi domāti pedagogiem, kuri strādā ar pirmsskolas un skolas vecuma bērniem un viņu bērnu ģimenēm, lai palīdzētu ģimenēm sniegt labāku atbalstu ikviens bērna attīstībai un labsajūtai.

Šis materiāls un ar to saistītais „Resursu komplekts” sniedz ietvaru izpratnei par kvalitatīvas pedagoģijas principiem un ieteikumus pedagogu sagatavošanai un profesionālajai pilnveidei/tālākizglītībai, atbalstot agrīnās bērnības, pirmsskolas un sākumskolas pedagogu darbu visos līmenos no prakses līdz politikai.

www.iic.lv

